RADARS

Fem barri amb les persones grans



Relats finalistes del

III Concurs de Microrelats

Ajuntament de Barcelona



III Concurs de Microrelats

Barcelona, maig del 2025.

CC BY NC

Índex

3 Concurs de Microrelats

4 Projecte Radars

6 Bizcocho de esperanza

8 Calidoscopi

10 Carmesí

12 Del jardín al *civic center*

14 El món a les nostres mans

16 El SMS

18 En un cajón

20 Esperant

22 Interruptor equivocat

24 Josefina

26 L'àvia de les aromes i els mil i un petons

28 La herencia de Peter Pan

30 La vellesa... en tres-centes paraules

32 L'hort de l'avi

33 L'últim vals

35 Noches de invierno

37 Renàixer

39 Si hagués pogut somriure

41 Sopla fuerte, por favor

42 Temps de canvis

III Concurs de Microrelats

Amb motiu de l'èxit de les dues anteriors edicions torna, durant l'any 2025, el **III Concurs de Microrelats Radars**. El llibre que tens entre les mans és un recull dels **vint texts finalistes** seleccionats pel jurat i prejurat d'aquest concurs.

Aquest concurs no hauria estat possible sense l'acció de les persones que formeu part de la **xarxa Radars**, en especial **voluntaris/àries** i professionals dels **Serveis Socials** de la ciutat de Barcelona.

Especialment, volem agrair la participació del **jurat** format pel Marcel Borràs, la Mònica Estruch i el Ferran March, i pel **prejurat** format per l'Ana Moya Romero, el David Cañadas Bustos, el Jaume Puig Ustrell, la Laura Reinón López i la Margarida Camprubí Vendrell, de l'Escola d'Escriptura de l'Ateneu Barcelonès.

Agraïm a la Montserrat Llucià i a l'Olga Prades **per la conducció de l'acte** de reconeixement i entrega de premis d'aquest Concurs.

I, sobretot, gràcies **a totes les persones que heu participat** amb els vostres texts en aquest Concurs de Microrelats.

A tots/es vosaltres...



Projecte Radars

És una **xarxa de prevenció** i **acció comunitària** liderada pels **Serveis Socials bàsics**. Des del projecte Radars volem fer créixer i reforçar les relacions de les **persones grans** amb el seu entorn, facilitar el seu accés als recursos i oci del territori, i augmentar el sentiment de pertinença al seu barri.

Els **objectius** de Radars són:

1. Pal·liar la soledat no volguda
2. Prevenir situacions de risc
3. Construir comunitats més sensibles i respectuoses

Tornar a vincular les persones grans amb el seu entorn per augmentar la seva qualitat de vida.

Algunes **dades** de l'any 2024:

59	344	+44.000	2.480	265
barris Radars	persones **voluntàries**	**trucades** d'acompanyament	persones **usuàries**	**activitats** de vinculació

barcelona.cat/radars



Microrelats finalistes

Bizcocho de esperanza

Bruno de Balanzó

Ciutat Vella (Barcelona), 64 años

Hace tres semanas de un silencio áspero en casa de Emi.
El tiempo de las vacaciones de Nina y sus padres por las playas de Huelva.
Una nube le recuerda que le deben tres meses del alquiler, pero la aparta con la mano: no quiere amargarse con las prioridades de los demás. Mucho menos hoy.

De nuevo pasa la bayeta por el mármol donde espera un bizcocho “¡con mucha calena!”.
“¡Ay, esta Nina!”, se dice Emi con los ojos brillantes mientras asegura la cobertura de aluminio bajo el plato.

Son las cuatro pasadas y hace calor. Tres semanas de un calor insoportable.
La puerta de un coche se cierra de golpe y Emi se alisa la falda, se arregla el pelo y, con la oreja en la puerta de entrada, escruta el silencio sin respirar. Cuando se lo permite, ve que Luís le ríe desde la fotografía de su boda y ella se sonroja y le saca la lengua.

De nuevo recorre la casa en busca de una mota de polvo, de una silla fuera de lugar, de algo que hacer para aliviar el ansia.

Coge el mando de la tele y lo deja.
Mira el reloj y no sabe si preocuparse: casi son las cinco y dijeron que llegarían por la tarde. Y con cada ruido retiene el aliento unos instantes.

No quiere que la bomba de vida de su pequeña vecina suba las escaleras sin llamar a su puerta, sin reclamar el bizcocho prometido, sin cargarle de alegrías las pilas de su vejez.

Le parece oír un toc-toc-toc al final del pasillo y, aún convencida de que solo son sus deseos impacientes, se acerca a la entrada para que un "¿Emi?" flojito rompa por fin el silencio y le alivie el calor en un instante.

Calidoscopi

Joan Rius Pastor

La Sagrada Família (Barcelona), 66 anys

D'ençà que s'ha adonat, tot d'una, dels canvis degeneratius corporals —sobretot referits a les xacres del cutis—, ha pres la determinació d'aturar, per tots els mitjans, l'avenç implacable de la decrepitud. No en va fou la model més retratada de la dècada del segle en curs. L'àlbum que guarda a la caixa fluixa de l'armari de la cambra que comparteix n'és la prova irrefutable. I sap que, si es presentés a un concurs de bellesa sènior ara mateix, no tindria ningú que li fes ombra. La farmàcia és a tocar de l'asil i té el permís de la directora per creuar el carrer, sempre que ho faci pel pas de vianants, és clar. Com cada dissabte, en acabat le petit déjeuner, puja a netejar-se la pròtesi dental i a pentinar-se la perruca rossa. Es mira al mirall des de tots els angles possibles per constatar, verament, la futilitat dels seus afanys rejovenidors. Aleshores, deixa vessar unes llàgrimes de consol que, en arribar a la comissura dels llavis, recull delicadament amb la punta de la llengua. A la botiga observa detingudament els prestatges curulls d'envasos de cartró, ampolles i material indesxifrable. La dependenta que l'atén avui no

l’entén. “On és la...?” No se’n surt de recordar el nom. Contrariada, seqüencialment, deixa el bastó damunt una cadira, remena dins la bossa, en trau un retrat en blanc i negre i, assenyalant el rostre difuminat pel pas dels anys, somriu: “Aquesta era jo!”. Avui ha tingut sort; els caramels del bol que hi ha sobre el mostrador estan embolcallats en cel·lofana de colors i tenen gust d’anís. Per això, n’agafa un grapat que repartirà entre les altres models, tot just després de la passarel·la, com té per costum de fer.

Carmesí

Adaia Alonso

La Sagrada Família (Barcelona), 35 anys

S'apropa tant al mirall que la muntura de les ulleres hi col·lideix. Se'n separa alguns centímetres, la distància justa que li permet mantenir la integritat del nas i, alhora, salvar els efectes de les cataractes. Observa atentament el seu reflex. Es pentina amb els dits de la mà dreta. Els pocs cabells que li queden són fins i forts. Tossuts, com ella.

Al seu rostre hi reposen els senyals del pas d'un temps inexorable, solcs d'experiència acumulada. De ferides i d'alegries viscudes. Les seves arrugues, les troba elegants. S'estudia minuciosament, talment com si acabés de descobrir-se a ella mateixa. Se sent alegre i, al mateix temps, la travessa un espant.

La mare estaria contenta. El pare també. Enyora la mare. Al pare també l'enyora. Uns cops insistents a la porta la retornen al bany atrotinat del tercer quarta.

—Tieta, et trobes bé? —la veu càlida de la

Míriam s'escola a través del pany mal encaixat—. T'esperem per bufar!

La Rita obre la porta, pren penosament el pintallavis de la butxaca i li atansa a la neboda.

—Em volia posar més guapa. M'ajudes? M'agraden les fotografies. Eh, que me'n faràs, de fotografies?

La Míriam somriu i li repassa el color carmesí, amb delicadesa. —I tant que en farem, de fotos, tieta! Avui és un dia tan especial! Has pensat ja el desig?

Assenteix amb decisió. Fa nits que hi rumia.

Les persones amb síndrome de Down envelleixen prematurament. Marxen abans, li han dit sempre. Per això, avui és festa grossa. A casa, ningú no s'imaginava aquest dia: 60 anys, 60!

La Rita s'emociona en veure les dues petites flames que dansen sobre el bescuit. Agafa aire sorollosament i bufa fort. És llaminera i ho té ben clar: vull més pastissos, anhela.

Del jardín al *civic center*

Gloria Ping Zhang

Sant Martí de Provençals (Barcelona), 39 años

Hace casi dos años aterricé en Barcelona con dos maletas y un corazón vibrante de incertidumbres. Entre diccionarios y clases vespertinas en un CFA, donde el español y el catalán danzaban en mi mente, solo dominaba “hola” y “gracias”. Mi revolución comenzó cuando Petra, una vecina de 85 años, apareció en mi puerta con tomates tibios de su jardín, aún vestidos de sol mediterráneo.

La rosa escarlata que le brindé en Sant Jordi fue el primer verso de nuestro diálogo. Su invitación al jardín se tornó sinfonía pluvial: refugiados en la caseta, alimentábamos gatos sin dueño mientras la lluvia cantaba en los cristales. Así descifré la coreografía vital de José y ella: madrugadas para el café en la cafetería, dedos sabios acariciando tomateras, paseos entre senderos bordados de margaritas, suspendidos solo por aguaceros, o los lunes consagrados a barrer memorias domésticas.

En el Casal de Barri EAMP encontré un coro de ancianos, maestros en tejer puentes con traductores y miradas, quienes me enseñaron

que los silencios elocuentes —tomates ofrecidos con rocío de la mañana, rosas que estallan como haikus— conforman una sintaxis más precisa que cualquier diccionario. Entre juegos de memoria y surcos fecundos, escribimos una epopeya donde cada arruga es estrofa, nunca punto final.

El món a les nostres mans

Cristina Amat Mas

Viloví d'Onyar (Girona), 46 anys

Amb la Maria vam compartir més de quaranta anys de feina, nits de guàrdies llarguíssimes, confessions i molts cafès reescalfats. Érem infermeres rurals en un petit poble de muntanya on cada rostre i cada història ens eren familiars.

En jubilar-nos, la vida ens va separar suaument, com dues barques que es deixen endur per corrents diferents.

La Maria va arrelar-se a la família, a hores de cuina, a l'olor del pa acabat de fer, a acabar la manta de ganxet i a un hort per tenir quatre verduretes sempre a mà i de quilòmetre zero. Aquestes eren les coses que omplien de vida la Maria.

Jo, en canvi, em vaig llançar al món. Vaig desplegar les ales. Amb la llista de "coses per fer quan em jubili" a les mans, vaig omplir els dies amb mil passos a marxa nòrdica, moltes tardes de ball en línia, i rialles compartides a les sessions de risoteràpia.

Vaig obrir un mapa i vaig començar a marcar destinacions: des de la llunyania i l'esplendor dels Emirats Àrabs fins a les sortides senzilles amb l'Imserso. Perquè qualsevol viatge és gran si es viu amb els ulls ben oberts.

Els anys han passat, com fulles a la tardor. Avui, asseguda al banc de la plaça Major, sota l'ombra de l'arbre centenari, la veig acostar-se.

Porta un cistell de verdures acabades de collir i una bufanda vermella a mig teixir.

Quan els nostres ulls es retroben, tot es redibuixa. Som les mateixes, però diferents.

Sense pressa seu al meu costat i, com en temps passats, compartim la tarda, les confessions i un altre cafè reescalfat.

Tenim més de 80 anys. Hem madurat i, sí, hem envellit.

Llei de vida. Però no és aquest també un altre començament?

Quantes vides dins d'una vida?

El SMS



Isabel Oller Domínguez
Santa Coloma de Cervelló, 25 años

¿Te puedes creer? Que he llegado tarde, dice.

Estoy segura de que aquella niña de la ventanilla de información me dijo a las 9.30 horas. Está claro que he perdido la discusión por dos obvias razones.

La primera, nadie valora como cierta la información que proviene de la memoria de una señora octogenaria. Es algo progresivo, esto de que no te crean, me refiero. No hay una edad o un suceso concreto para que te dejen de creer. Simplemente, poco a poco vas notando cómo te dan la razón por no contrariarte o evitar una situación incómoda, pero no te creen. Creo que ahora soy una abuela chocha.

La frase “habrá sido un malentendido”, dicha desde un tono de voz más elevado de lo normal, esconde detrás “claramente no lo entendiste, si es que lo llegaste a escuchar, pero no quiero ofenderte”.

La segunda razón es que, aunque la chica se

hubiera equivocado, yo tendría que saber exactamente y sin problema alguno la hora programada para la densitometría gracias a un increíble SMS.

—Entonces no me van a atender.

—Tendremos que reprogramar la prueba, es decir, ponerla para otro día.

Esto de que te lo aclaren todo como a un niño pequeño también es normal.

—En breves le llegará un mensaje al móvil.

—Puede anotármelo, por favor.

Al salir he querido aprovechar para desayunar: al pedir una tarta de queso me han dicho que solo tienen chisqueic. No he notado la diferencia. Me la he comido repasando todas las otras citas médicas. Pensando en cómo me intentan alargar la vida, pero no mejorarla. Tampoco pido tanto, un remigio los domingos, pero, ¿con quién?

Me ha interrumpido un sonido en mi teléfono, se habrá quedado sin pila.

En un cajón

Carlos Sánchez Ramírez

Sarrià (Barcelona), 66 años

Pablo, recientemente jubilado, se preparaba una mañana para asistir a su primera clase de baile de salón. Nunca le había gustado demasiado bailar, lo había hecho en las discotecas de los ochenta, cuando los amigos se arrastraban unos a otros con la intención de ligar pasando por el peaje del baile. Pero ahora, a los 65 años, viendo un concurso en televisión, le dijo a su mujer, a quien sí le gustaba, que ya estaban lo suficientemente maduros como para aprender bailes de salón.

Ese día, buscando algo entre cajones olvidados, encontró un sobre con las entradas para un concierto en el ‘83. También encontró, en el mismo sobre, unas fotos que se hicieron ese día. Allí estaban todos los amigos que fueron su continua compañía durante muchos años. Todos ellos estuvieron en los tiempos de las tardes de cine, las noches insomnes hasta la madrugada, las excursiones, los viajes, los exámenes de junio, las clases que se saltaban y todo lo que quedó allí. Rebuscando un poquito, apareció una bolsa para guardar la pipa que fumaba de joven y que una chica enamorada le hizo allá por el ‘77.

Durante unos minutos, los recuerdos se amontonaron unos sobre otros. Parecía que le iban a vencer. Pero una voz desde el fondo de la casa dijo: “Vamos, Pablo, que se nos hace tarde”. Pensó que quizá debería atender a esos recuerdos que inesperadamente habían venido a visitarle desde el fondo del cajón, que debería sentarse a ver los objetos de otras épocas, pero no tenía tiempo, tenía que vivir. Volvió a guardar los testigos del pasado para que siguieran reposando unos cuantos años más, sabiendo que irían volviendo de forma recurrente para regalarle momentos de dulce nostalgia. Pero ahora la vida le esperaba.

Esperant

Ramon Grau Sánchez

L'Eixample (Barcelona), 69 anys

—Iaia, què hi ha darrere la porta?

—Què hi ha d'haver? Va, menja.

El nen es fica la cullera a la boca i mastega un tros de patata i uns pèsols.

—Iaia, per què sempre la tens tancada?

—Que m'hi poso jo, en el que fa la teva mare a casa vostra? Oi que no? Vinga, el llom.

—No hi haurà un monstre esperant un descuit per atacar-nos?

—Mira que ets pesat!

—Iaia...

—Ja em tens farta! —diu, mirant fixament el seu net—. Si tant t'interessa, t'ho explicaré. El nen deixa la forquilla i para atenció.

—Sí, hi ha un monstre —comença a explicar l'àvia—. Dels pitjors. Un que és capaç de destrossar-te

l'ànima, corrompre els somnis i arruïnar totes les il·lusions. Te'l mires i no ho sembla. Aquí comença la seva maldat.

El nen conté la respiració, s'esforça a entendre aquell devessall de paraules que la seva àvia ha pronunciat amb una veu severa i un cert to de desencís. No les entén totes, però ha intuït la dimensió de les desgràcies que la porta amaga.

—Vol enredar-te, et vol fer creure que el domines, que el pots vèncer —continua l'àvia—. Prova de captivar-te amb mil promeses que, després, no complirà, i desperta una esperança que mai se satisfarà. I al final, si no vigiles, t'amara el buit o, el que és pitjor, l'amargura.

L'àvia sospira, somriu i canvia el to.

—Ara que ja saps què hi ha darrere la porta, vols que l'obri?

—No, àvia, no! És que... crec que no vull fer-me gran. L'àvia somriu. Li acarona els cabells.

—Jo també ho pensava. Però, si obres la porta i el mires als ulls, descobriràs que ets més fort que ell.
—Iaia, potser l'hauríem d'obrir junts. Tu m'acompanyaràs?

—Sempre, rei! Però abans, acaba't el llom.

Interruptor equivocat

Clotilde Porras Palerm

Gràcia (Barcelona), 71 anys

“I si fem un cafè?”, dius i esperes que jo entengui què vols dir.

“I si fem un cafè?” va ser la fórmula per comunicar-me la carrera que faries: cafè cítric.

Per anunciar “Saps? Tinc parella, t’agradarà, mama”: gust de vainilla.

“I si fem un cafè?” va ser “estic encinta, serem un més a la família”: xocolata. També va servir per a l’anunci que arribaria la parelleta: cafè gingebre.

“I si fem un cafè?” va ser la fórmula per anunciar-me que tenies aquella maleïda malaltia terminal: amarg.

Als 85 anys no cau bé el cafè que t’anuncia que la teva filla de 50 es morirà abans que tu, molt abans, amb tota la vida per viure-la, dues criatures que necessiten la seva mare. Aquí la fórmula no va funcionar bé.

D'ençà d'aquell cafè n'he fet uns quants, sempre amb el teu record, però cap ha tingut mai més el bon gust dels primers.

Senyor Déu, senyor Al·là, senyor dels mormons, dels hindús, dels testimonis de Jehovà i tots els altres senyors que dieu tenir el poder d'activar o desactivar el botó que desconnecta la vida d'un o d'un altre: i si fem un cafè tots plegats? Així jo us puc dir que aquell dia us vau equivocar de botó; canviem els paràmetres, evitem errors.

Jo tenia la vida viscuda, la meva filla encara ho havia de fer. Hi ha senyors de la guerra als quals no trobarem a faltar, si els desconnecteu. Hi ha molt patiment: pitjar aquell botó no va ser oportú, us vau equivocar.

La llei de vida va fallar; aquella partida no va tenir bona resolució. Tant hi fa, aquest és el més gran dels patiments: sobreviure un fill, una filla. Els que ho sabeu, m'enteneu; els que no ho sabeu, no m'entendreu.

Josefina

Sara Gómez Martínez
Sarrià-Sant Gervasi (Barcelona), 37 años

Josefina toma su primer desayuno de la mañana y lleva consigo su botecito de pastillas. Las guarda en una cajita de latón. Siempre pide un café con leche y un bocadillo. A sus 80 años, sabe que la soledad no pesa más que la silla vacía que tiene enfrente. La observo de lejos. Su pequeña y encorvada figura, su jersey de cuello alto y el abrigo de felpa que nunca se quita. Tiene un rostro alargado, apenas surcado por el tiempo. Sus gafas cuelgan de un fino cordón que lleva pendido del cuello.

Cuando hablo con ella, el tiempo se detiene. Me cuenta sobre su niñez entre bastidores teatrales y pequeñas plateas. Un mundo de títeres y música. Camerinos pintorescos y caravanas ambulantes. Se dedicó a fabricar títeres para niños. Tuvo un solo amor que duró hasta la muerte. No tuvo descendencia. A veces me pregunto qué motivo tiene para levantarse de la cama y caminar aprisa hacia la cafetería. Se levanta a las siete. Se observa en el espejo que hay en la entrada de su casa, se repeina su cardado cabello canoso y se vuelve a colocar las gafas. Nunca sale sin cerciorarse de

que la cerradura esté bien cerrada. Nunca sale sin susurrar un padrenuestro. Desde su casa a la cafetería hay tan solo cincuenta pasos. Solo tiene que abrir el portal, cruzar la acera y listo. Su nombre es hebreo y significa “lo que Dios multiplica”. Ciertamente su voz cantarina multiplica sus vivencias en un solo hilo narrativo. Conmueve su tristeza al contar los años que pasó al cuidado de su marido, los eternos viajes de ida y vuelta en ambulancia; el olor de las sábanas, el olor de la enfermedad. El cuerpo hastiado. Un solo amor en su mundo y la única muerte que conoció de primera mano.

L'àvia de les aromes i els mil i un petons

Cristina Martín Rodríguez

Sant Antoni (Barcelona), 57 anys

Anar a casa de l'àvia Virtudes era tota una experiència sensorial. Tenia set anys i hi anava els dissabtes al matí, sempre de la mà càlida i segura del pare.

La porta era com les de les velles botigues de barri, de fusta fosca i vidres transparents encastats, i vestia unes cortinetes de tul que impedien que els ulls tafaners veiessin res del que passava a l'interior.

Advertida pel timbre escandalós i agut, l'àvia obria la porta i s'iniciava la cerimònia. Em rebia amb una abraçada immensa perfumada molt subtilment amb colònia de nens i llavors m'omplia de petons. Me'n feia molts, però molts, i a mi m'encantava.

Seia en un balancí molt envellit pel temps i el

maltractament acumulats, que havia anat canviant de color i desprenia el tuf de fusta torrada per un sol que, aquest sí, s'atrevia cada dia a travessar vidres i cortines. Els grans parlaven i l'aroma del cafè acabat de moldre arribava en forma de pessigolles al meu nas infantil. L'àvia em deixava circular per tota la casa i jo sempre seguia la mateixa ruta d'inspecció. Al final del passadís unes escales conduïen al pati. Allà l'àvia hi tenia un petit paradís fragant i cromàtic format per una dotzena de testos de paret plens de flors d'un vermell rabiós i fulles envellutades, una tibada farigola que sempre m'havia semblat que feia olor de refredat i una esplèndida hortènsia, tan senyora, tan blanca i tan dolça com ho era la meva àvia.

Una aixeta degotava i l'essència dels sabonets d'Heno de Pravia, reduïts per l'ús, reposaven a la llosa inclinada i rugosa del safareig, que adquiria l'aspecte d'un perfecte pentagrama per a tota la resta de notes flairants del pati de la meva àvia Virtudes, que sempre tenia per a mi mil i un petons.

La herencia de Peter Pan

Álvaro Doñate Sastre

Sarrià-Sant Gervasi (Barcelona), 44 años

Todo empezó en la función escolar de 1952. Dolores, profesora, directora de teatro y casi cocinera del colegio, empezó a repartir entre sus alumnos los personajes para la función de Peter Pan. La mayoría de los niños usaban cualquier cosa para camuflarse o directamente hacerse invisibles. Una columna, un abrigo o directamente otro compañero de trincheras. “Prefiero un examen sorpresa a tener que salir al escenario”, pensaban la mayoría. Una mayoría en la que no se encontraba Rosa. Morena, pecosa, alta y delgada como un alambre, decía su padre. Nuestra valiente protagonista dio un paso al frente y, con una voz impropia de una niña de 8 años, se ofreció para ser Peter Pan. Lo normal hubiera sido decir Wendy o Campanilla, pero eso no iba con ella. Toda una declaración de intenciones que no abandonará ni a sus 81 años.

Dolores sabía que entrar en una batalla dialéctica con Rosa era alargar la decisión de que ella y solo

ella iba a ser Peter Pan. El niño que nunca quiso crecer. Así que nuestro alambre se convirtió en la reina de Nunca Jamás. Ella que toda su vida ha sido republicana.

Creo que aún hoy, año 2025, Peter Pan sigue dentro de ella. Si tus ojos saben esquivar sus arrugas y saltar el obstáculo de sus gafas, verán a esa niña pecosa y de mirada eléctrica que nunca quiso crecer.

Ya no vuela por los cielos de Londres ni lucha contra el capitán Garfio. Ahora pasea con su inseparable Floreta pel barri y se bate en duelo con sus nietos hasta caer el sol. Come, más rápida que cualquier niño perdido, el pollo de los domingos y recuerda a su tribu que ella es Peter Pan. La niña que nunca creció.

Per tu, mare.

La vellesa... en tres-centes paraules

Jordi Esparza Gijón

Les Corts (Barcelona), 59 anys

Un relat sobre la vellesa em demanen, i mai no m'he vist en tant de dilema.

Diuen que només és ocàs, però a la penombra hi ha més colors dels que imagines.

I així, sense més ni més, les primeres frases resten escrites.

Vaig pensar que només trobaria nostàlgies i xacres, però a cada línia descobreixo records que no pesen, sinó que suren.

Com aquell matí que vaig aprendre a ballar, quan el món encara es movia a poc a poc.

O aquella tarda en què, amb els cabells ja blancs, vaig besar per primera vegada sense por de què diran.

I, si ja vaig per la meitat, per què aturar-me?

A la vellesa hi ha mans arrugades que teixeixen contes, peus que fins i tot caminen, encara que a un altre ritme, ulls que han vist de tot i per això saben mirar millor.

També hi ha rialles, d'aquelles que sonen més profundes perquè han après que la pressa és un luxe innecessari.

Entro a l'últim tram, i crec que vaig bé.

No hi ha només comiats en aquest camí, sinó també retrobaments: amb el temps, amb la calma, amb allò que realment importa.

S'aprèn a voler sense urgències, a escoltar sense la impaciència de qui tem que el món ho oblidi.

Ara comprenc que la vellesa no és una gàbia, sinó un mirador.

Des d'aquí, les coses es veuen diferents: allò petit es torna immens, allò urgent es torna va, allò important es torna clar.

I així, amb la darrera línia per escriure, descobreixo que la vellesa no és un punt final; és més aviat una història que se segueix explicant fins a l'últim sospir.

Compteu les paraules si voleu. El relat està fet.

L'hort de l'avi

Anna Mitjà Gispert

El Parc i la Llacuna del Poblenou (Barcelona), 27 anys

Ell ha marxat i jo m'he quedat una mica més buit. Sempre va saber com cuidar-me i estimar-me, amb destresa, saviesa i paciència. Ell, que havia après a ballar amb els límits del seu cos malalt i delicat i que, fins a una edat ben avançada, va veure's amb força per treballar la meva terra una mica cada dia, sense cansar-se, per mantenir amb vida les meves figueres, tomates i maduixeres. Encara recordo el dia que va decidir escampar, per sobre meu, tot de cadires per poder reposar de tant en tant i arrencar-me algunes males herbes.

Darrerament em vigilava assegut al mur del safareig del costat dels plataners, on abans hi havia un majestuós llimoner. Els plataners que, per a sorpresa seva, van fer plàtans, a l'Empordà, resguardats de la tramuntana gràcies a la paret de l'antic galliner. I és per l'amor amb el qual va cuidar la meva terra que van poder néixer i gràcies al qual naixeran tots els enciams, albercocs i peres que venen. Ell ja no hi és, però jo persisteixo. Faré honor al seu nom amb cada nova fruita i hortalissa i amaniré els àpats dels seus estimats. Ara em toca cuidar-los amb el mateix amor que ell ho feia amb mi.

L'últim vals

Relat premiat

Marina Gutiérrez Miranda

Terrassa, 28 anys

Viure a tocar del mar em fa sentir privilegiada. Suposo que té molt a veure amb el fet que és de les poques coses que conec que porten en aquesta vida més que jo. Quan et fas gran arriba un moment en què costa trobar algú que no sigui més jove que tu.

Cada any que compleixes, la teva família el celebra com un gol en una final del Mundial a l'últim minut, com si pensessin que aquesta remota possibilitat és un miracle, però en el fons els fa molt feliços.

El diari del barri cobreix la notícia: la Maria ha fet 102 anys! És la veïna més longeva de la Barceloneta. La cobertura de l'acte és absoluta. Un èxit rotund d'assistència. Però l'endemà el menjador de casa torna a estar ple de silenci i buit de gent. Com si complir 102 anys i un dia no fos també un motiu de celebració. Però jo me'n sento orgullosa.

Aleshores aprofito per sortir al passeig i m'apropo a la platja. Els peus em pesen una mica menys a

la sorra i, tot i que he de caminar encara més a poc a poc, gaudeixo de la sensació que em provoca l'escalfor quan trepitjo. Trigo una mica a arribar a l'aigua, però tant me fa, no tinc gens de pressa. Som a principis de març i l'aigua és molt freda, però a poc a poc m'hi acostumo i gairebé agraeixo deixar de sentir-me els peus.

El mar i jo ens balancegem amb cada onada, com si balléssim un meravellós vals. El cos ha deixat de pesar-me i sento un impuls: agafo aire ben fort, tot el que puc, tanco fort els ulls i em fico sencera dins de l'aigua. I, a la fi, tot queda en silenci.

Noches de invierno

Nadine Bold

La Verneda i la Pau (Barcelona), 36 años

El fuego está enmudeciendo. Qué pena. Siempre me ha fascinado su crujir, que consigue sorprenderme una y otra vez con sus chasquidos. Observo cómo se consumen los últimos fragmentos de la madera de cerezo que me trajo ayer mi nieto para pasar el fin de semana. Respiro profundamente y me deleito en el latente pero familiar aroma de las brasas.

Miro el reloj. Ya ha pasado la medianoche, debería acostarme. El frío del bosque comienza a violentar mi pequeño salón y hace que la protección de la manta y los calcetines de lana sea exigua. Oigo un largo y agudo aullido en la distancia. Maldito sea el momento en que el vecino decidió adoptar a esa bestia.

Antes, la pastilla, como todas las noches. Rutinas. Mi cadera se lamenta al incorporarse del sillón para emprender el camino a la habitación. El familiar y doloroso estallido del costado derecho me recuerda la lejanía de mi juventud. Unos pasos y estoy. Procuro no hacer ruido.

Me encanta el olor del dormitorio. No ha cambiado en nuestros cuarenta y tres años casados. El perfume de Rosa impregna el ambiente de una magia indescifrable, nunca ha dejado de extasiarme. Hmm. Ansío el momento de abrazarla por detrás y enclaustrar mi cara en su cabello para respirarla toda. Siempre le ha gustado acostarse temprano. “Para aprovechar las mañanas”, suele decir.

Me pregunto si se despertará cuando entre en la cama. ¿Notará mi sutil excitación? Levanto la manta de forma sigilosa para no desvelarla. Me inclino hacia delante para inspirar su esencia hipnotizante por un momento antes de dejar que el sueño se apodere de mí. Rosa...

“¿Papá?” Se enciende una tenue luz. “Te has vuelto a perder. Venga, que te acompaño a tu habitación”.

Renàixer

Frederic Gerrero-Solé

El Poblenou (Barcelona), 52 anys

Pels solcs de les arrugues, per les cicatrius de les ara ja llunyanes ferides d'una vida no sempre plàcida, l'aigua corre serena, tranquil·la, no té pressa. Sents la dolçor de qui passa les seves mans per sobre de la meva pell? Recordo les carícies i la cremor del passat i torno a veure la seva mirada clavada en la meva, el meu mirall, la meva porta oberta a l'infinit de l'univers.

Ho hauria pogut escriure tot en una sola frase, sense punts, sense comes, sense pauses. No vull sentir-me una traïdora perquè els meus ulls ja no miren enrere. Sento els riures al meu voltant, els salts i les curses, les presses que no puc evitar voler fer meves.

Ets molt guapa, em diu, tendra, càndida, la més petita dels meus miralls. I fas molt bona olor. I aleshores salta, corre, cau, oblida, es torna a aixecar, es gira, em mira de nou i somriu. El terra és moll i algú ha posat el pom massa amunt, però se'n surt, obre la porta i, sense tancar-la, treu el cap, una maneta, un adeu, un "ara torno". Encara sento els seus peus sobre la fusta.

L’aigua corre serena, tranquil·la, no té pressa. Saps que, si tanques els ulls, tot començarà de nou? Els passos d’aquells peus tendres i humits que ara rellisquen, el plor, dolç, i les llàgrimes que llisquen per la vermellor de les seves galtes fan sentir com la vida renaix a cada instant, mentre per la teva pell, pels records llunyans de les teves ferides, l’aigua corre serena, tranquil·la. No té pressa.

Si hagués pogut somriure

Joan Vicenç Cordonet Donat

Sant Narcís (Girona), 46 anys

L'últim exemplar autòcton de tortuga pinta gegant es va adonar que alguna cosa dins seu fallava i que aquell seria, sens dubte, el seu darrer dia de vida. Era un mascle gran i vell que havia tingut la sort d'esquivar la captura i l'extinció generalitzada de la seva subespècie. Però la sort se li havia acabat. Ho va saber en despertar-se, i el va envair un serè sentiment de pau i acceptació.

Després que el sol li escalfés la closca i l'activés, li va semblar que, en el seu últim dia de vida, el que més li agradaria era un bany en una bassa de fang, preferentment a la llacuna enfangada on, de jove, s'havia aparellat amb les seves primeres femelles. Aleshores l'espècie abundava. Quins temps! Amb l'arribada dels humans les plantes van començar a escassejar i moltes tortugues van morir de fam. En tot cas, la bassa era massa lluny. A la seva velocitat de tortuga, no hi arribaria abans de morir.

Va albirar un gran arbre de fulles denses i va

decidir descansar sota la seva ombra. En arribar-hi, va pensar que tenia molts motius per sentir-se agraït. Era veritat que ni ell ni els seus no havien tingut descendència: els ous havien resultat infèrtils o havien estat devorats per les rates, un altre animal invasor. Però almenys ell havia conservat la llibertat i explorat i gaudit de l'illa que l'havia vist créixer. S'havia mantingut actiu fins al final i havia tingut sexe amb incomptables parelles. Ben mirat, tanta satisfacció donava tenir molts fills com haver aconseguit fer molts intents de tenir-ne. Si hagués pogut somriure, hauria somrigut d'orella a orella.

Mentre contemplava una fulla que queia lentament, va exhalar un llarg sospir i, fusionat amb la quietud de la terra, va deixar que la foscor se l'endugués.

Sopla fuerte, por favor

Elena Navarro Asensio

Casetas (Zaragoza), 47 años

Hacía muchos, muchos años ya que se habían despedido con resignación, y ahora, después de tanto tiempo, se veía frente al espejo vieja, olvidada, igual que aquella caja de metal olvidada hasta entonces en lo alto de una estantería en el desván, a la que tuvo que soplar fuerte para quitar la fina capa de polvo que la cubría. Dentro de ella, un hilo blanco esperaba, amarilleándose poco a poco, remendar algún corazón; una corona de princesa, con el brillo apagado, ansiaba volverse a encontrar con su príncipe encantado, y, al fondo, escondida muy al fondo, el mayor tesoro, la carta cuyo remitente, por sorpresa, había vuelto a aparecer. Como esa preciosa sensación de mariposas revoloteando alegremente en su interior, mariposas que le decían, con voz de adolescente, que no estaba tan vieja y olvidada, que era hora de devolverle el brillo a esa corona y de sacar el costurero para hilvanar los corazones. Y que, al igual que la caja, solo necesitaba un soplido muy, muy fuerte para volver a ser feliz. Así que eso hizo. Sopló y sopló frente al espejo hasta verse como la bella princesa que, en realidad, siempre había sido y seguiría siendo.

Temps de canvis

Relat premiat

Maria Prat Quiñones

Sant Andreu de Palomar (Barcelona), 64 anys

Durant una temporada força llarga em mirava al mirall cada matí i no em reconeixia. Quan anava a comprar, em mirava als vidres dels aparadors de les botigues i tampoc no em reconeixia. No m'agradava el que veia. No entenia què havia passat, perquè jo era la mateixa de sempre, però la meva imatge no. Havia canviat. I no era la que jo volia. No reflectia el que jo sentia des de dins. Era trist.

Aleshores, em vaig deixar de tenyir els cabells, perquè em veia disfressada, com si el color de cabell que tenia anys abans i que encara volia mantenir ara no lligués amb les meves faccions. Em va agradar el resultat. El meu cabell, blanc. Sí molt millor, molt natural. Ara faig una mica de "trampa" i em poso reflexos blaus molt discrets. M'encanten!

També vaig començar a vestir-me amb colors més neutres i em vaig posar sabates més còmodes. La imatge que em tornaven els aparadors, a poc a poc, anava quadrant amb el que sentia al meu interior. M'anava agradant. He de dir que he

descobert que el color rosa pàl·lid em queda molt bé! A més, vaig deixar d'enfadar-me si noies més joves m'avançaven quan caminava pel carrer. Al final, les trobava al semàfor en vermell esperant la llum verda per creuar. I creuàvem juntes. Jo somreia. Per què tanta pressa? Ara no m'atabalo, vaig al meu pas.

Avui, al meu mirall, hi he vist que aquella expressió de tristesa que tenia s'ha anat suavitzant i ara és de serenor. Em quadra. En la imatge que m'ha tornat el mirall hi he reconegut els meus ulls. Potser una mica més enfonsats, però ben vius, i he vist que reflecteixen curiositat i il·lusió. He vist que soc jo!

Consulta tots els relats presentats al concurs:



bitly

RADARS

Fem barri amb les persones grans

barcelona.cat/radars